

Lärarhandledning

Fjärilsvägen

Patrik Lundberg

Ämne:

Svenska och svenska som andraspråk

Årskurs:

Gymnasiet, komvux
grundläggande och gymnasial
nivå, SFI

Antal lektioner:

2-8

Om handledningarna:

Till boken *Fjärilsvägen* finns förutom denna handledning en **elevhandledning**. Elevhandledningen kan eleverna arbeta med på egen hand eller tillsammans med andra. Vill man kan också hela eller delar av elevhandledningen vara grund för ett gemensamt klassarbete med boken.

I denna lärarhandledning presenteras kort boken och författaren. Därefter ges förslag på hur *Fjärilsvägen* kan introduceras, ett förslag på gemensam läsning och en avslutande taluppgift.

Handledningarna är gjorda av Jenny Edvardsson, www.jennyedvardsson.se.

Förmågor

Svenska gymnasiet/komvux gymnasial nivå

- ▶ Kunskaper om centrala svenska och internationella skönlitterära verk och författarskap samt förmåga att sätta in dessa i ett sammanhang.
- ▶ Kunskaper om genrer samt berättartekniska och stilistiska drag, dels i skönlitteratur från olika tider, dels i film och andra medier.
- ▶ Förmåga att läsa, arbeta med och reflektera över skönlitteratur från olika tider och kulturer författade av såväl kvinnor som män samt producera egna texter med utgångspunkt i det lästa.

Svenska komvux grundläggande nivå

- ▶ Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- ▶ Läsa och analysera skönlitteratur och sakprosa för olika syften.
- ▶ Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Svenska som andraspråk gymnasiet/komvux gymnasial nivå

- ▶ Förmåga att kommunicera i tal och skrift och anpassa språket till ämne, syfte, situation och mottagare.
- ▶ Förmåga att använda ett rikt ordförråd på ett sätt som är relevant för sammanhanget.
- ▶ Förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur i skilda former och från olika delar av världen.

Svenska som andraspråk komvux grundläggande nivå

- ▶ Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- ▶ Välja och använda språkliga strategier.
- ▶ Läsa och analysera skönlitteratur och sakprosa för olika syften.
- ▶ Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

SFI

- ▶ Att läsa och skriva svenska.
- ▶ Att tala, samtala, läsa, lyssna och förstå svenska i olika sammanhang.,
- ▶ Att anpassa språket till olika mottagare och situationer.

Boken

Fjärilsvägen är en självbiografisk roman som handlar om författaren Patrik Lundberg och hans mamma Birgitta. Samtidigt är boken en skildring av det svenska klassamhället och hur det kan påverka en människas liv.

Författaren

Patrik Lundberg är journalist och författare. Han har skrivit flera böcker, bland annat den uppmärksammade ungdomsromanen *Gul utanpå*. *Fjärilsvägen* är hans första roman för vuxna.

Inför läsningen

Sommaren 2020 var Patrik Lundberg sommarvärd i Sveriges Radio P1. Han pratade då om sin mamma, om boken *Fjärilsvägen* och om sin egen uppväxt. Låt eleverna lyssna på hans sommarprat och på det sättet få en ingång till boken: <https://sverigesradio.se/avsnitt/1518807>

1. Diskutera därefter titeln och omslaget genom följande frågor:
 - ▶ Vilka associationer väcker bild och omslag hos dig?
 - ▶ Tycker du att titeln och bilden på omslaget stämmer överens med det du redan fått höra om boken?
2. Högläs första sidan i boken (kapitlet Sista gången, sida 5). Låt eleverna få diskutera följande frågor:
 - ▶ Vilka tankar väcker texten du precis fått höra?
 - ▶ Författaren har valt att bara beskriva det han ser utan att lägga in några egna känslor. Hur påverkar det din läsning?

Under läsningen

Samtal och diskussion

Fjärilsvägen öppnar upp för samtal kring frågor som vi alla kan relatera till – uppväxt, familj, skola, mänskliga rättigheter, arbete, drömmar. Låt eleverna skapa egna diskussionsfrågor till de olika kapitlen och låt sedan elevernas frågor vara utgångspunkt för samtal i smågrupper.

Här nedan kommer några förslag på diskussionsfrågor. De kan användas för ett avslutande samtal om boken.

- ▶ På sida 25 beskriver författaren hur hans mamma alltid betonade att alla människor är lika mycket värda. Fundera över hur det ser ut i vårt samhälle idag. Är det så att alla människor är lika mycket värda eller finns det skillnader mellan människor? Vilka är i så fall dessa skillnader och vad kan dessa skillnader bero på?
- ▶ ”I en rapport från Statistiska centralbyrån läste jag att lågutbildade kvinnors livslängd minskar. I alla andra grupper ökar livslängden. Mellan lågutbildade och högutbildade kvinnor skiljer det över fem år.” (sida 132). Stämmer detta som Lundberg för fram i sin bok? Är det så att lågutbildade kvinnors livslängd minskar? Vad kan i så fall det bero på?
- ▶ Man skulle kunna säga att författarens mamma hamnar i fattigdomsfällan. Vad är fattigdomsfällan? Vad är det som bidrar till att hon hamnar i den?
- ▶ En del menar att en människa själv kan välja hur den vill leva och vad den vill göra, alltså att människan kan påverka sitt öde. Håller du med? Kan man påverka och förändra sitt liv? Skulle Birgitta i boken ha kunnat förändra sitt liv? Hur då?
- ▶ I boken får man följa hur Birgittas liv hela tiden blir sämre medan hennes barns liv hela tiden blir bättre. Avståndet mellan dem ökar. Hur påverkar detta relationen mellan Paula, Patrik och Birgitta upplever du?
- ▶ I boken ges en helt annan bild av Jimmie Åkesson än den som vi får genom dagens medier. Vad tänker du om detta? Påverkar det din bild av Åkesson?
- ▶ Hur beskrivs det svenska samhället i boken *Fjärilsvägen*?
- ▶ Hur skulle du vilja beskriva relationen mellan Patrik och hans mamma Birgitta?

Efter läsningen

Sommarprat

Låt eleverna skapa sitt eget Sommarprat, liknande det som författaren höll. Låt dem gärna få lyssna på andras tal för att få ytterligare inspiration. På Sveriges Radios hemsida kan du hitta tal som kan passa din elevgrupp, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2071&artikel=5724169>

Låt elevernas Sommarprat handla om eleverna själva, om deras tankar, åsikter, drömmar och upplevelser. Eleverna kan exempelvis utgå från en fråga eller ett problem som de tycker är viktiga att lyfta.

Innan de håller sina tal behöver de ta fram ett manus. Berätta för dem att talet ska bestå av

- ▶ en inledning, där de presenterar sitt ämne och sig själva,
- ▶ en huvuddel, där de fördjupar sig i sitt valda ämne, och
- ▶ en avslutning, där de exempelvis återknyter till sin inledning, uppmanar läsaren eller sammanfattar det viktigaste från talet.

Bestäm om talet ska spelas in i förväg eller om det ska framföras direkt i klassrummet.

Här kommer några tips som eleverna kan ha nytta av inför sitt skrivande och framförande.

Tips!

1. Inled på ett intresseväckande sätt. Försök fånga lyssnarna! Ta gärna inspiration från de som hållt sommar- eller vintertal på Sveriges Radio.
2. Avsluta genom att återkoppla till din inledning, genom att uppmana lyssnaren eller genom att sammanfatta det du talat om.
3. Skriv ditt tal i jag-form. Det är dina tankar som ska komma fram.
4. Skriv ditt tal på ett sätt så att det låter som om du talar (inte som om du läser).
5. Öva på ditt manus så att du kan tala fritt och inte behöver läsa ifrån det.
6. Variera ditt taltempo och betona de ord eller de meningar som du verkligen vill att lyssnarna ska komma ihåg.

Bokförlaget Hedvig ger ut lättlästa böcker för barn och vuxna. Hos oss ska du som förmedlare eller läsare snabbt och enkelt få hjälp med urval, tips och handledningar.

Våra böcker och handledningar hittar du på www.bokforlagethedvig.se

För mer inspiration, gå med i vår lästgrupp på Facebook, [Lättlästpanelen!](#)

Elevhandledning

Fjärilsvägen

Patrik Lundberg

Boken

Fjärilsvägen är en självbiografisk roman som handlar om författaren Patrik Lundberg och hans mamma Birgitta. Samtidigt är boken en skildring av det svenska klassamhället och hur det kan påverka en människas liv.

Författaren

Patrik Lundberg är journalist och författare. Han har skrivit flera böcker, bland annat den uppmärksammade ungdomsromanen *Gul utanpå*. *Fjärilsvägen* är hans första roman för vuxna.

Textfrågor ?

Till denna bok finns det frågor till bokens alla kapitel. Läs igenom frågorna som tillhör kapitlet innan du börjar läsa. Vissa svar kommer du att hitta direkt i texten. Andra svar hittar du mellan raderna. Du måste alltså dra egna slutsatser utifrån det du läst. Det finns också en del frågor där du ska skriva vad du själv tycker.

Sista gången (sida 5)

1. Vilken bild får du av mamman?

Den blomstertid nu kommer (sida 6–9)

1. Kapitlet heter Den blomstertid nu kommer. Varför tror du att kapitlet har fått denna rubrik?
2. I kapitlet får vi veta mer om Birgitta. Vem är hon? Vad gillar hon att göra? Hur ser hon ut? Ge exempel från texten.
3. Vi får också reda på en del om Sverige. Vad hittar du i texten som kan sägas beskriva det svenska samhället?

Fjärilsvägen (sida 10–15)

1. Hur ser livet för Birgitta och Nils-Gunnar ut? Vad arbetar de med? Var bor de? Vad är det som gör att de bestämmer sig för att adoptera?

Jag dreglade på dina kläder (sida 16–19)

1. Pojken Patrik är orolig. Ge exempel från texten som visar på detta.

En lillasyster (sida 20–22)

1. Patrik får ett syskon. Varför är det så viktigt för Birgitta att Patrik inte växer upp som ensam barn?
2. Olof Palme, Sveriges dåtida statsminister, sköts till döds. Birgitta verkar ta detta hårt. Hur ser man det? Ge exempel från texten.

Kaninungen Pricken (sida 23–27)

1. Birgitta lärde Patrik och Paula att alla människor är lika mycket värda. Hur ser det ut i vårt samhälle idag? Värderas alla människor lika högt eller finns det skillnader? Hur tänker du?

2. Kommer du ihåg någon bok som dina föräldrar läste för dig när du var barn?
3. Patrik känner sig annorlunda tre gånger. När var det? Återberätta med egna ord.
4. Patrik blir klassens clown. Upplever du att det finns olika roller i din klass? Är det bra eller dåligt att "få" en roll? Förklara hur du tänker.

Läderkulan och brännvinet (sida 28–32)

1. "Jag och Paula hade samma barndom, men ändå inte." (sida 28). Vad menar författaren, tror du? Förklara.

Bingolotter och gråt (sida 33–37)

1. Vet du vad Bingolotto är för något? Har du spelat det någon gång?
2. I kapitlet nämns kriget i Jugoslavien. Vad var det för krig? Läs gärna vidare i böcker och uppslagsverk.
3. Kapitlet har titeln "Bingolotter och gråt". Vad är det för gråt? Vilka är ledsna och varför är de ledsna?
4. Birgitta får reda på att hennes man, Nils-Gunnar, under en längre tid varit otrogen. Hur skulle du känna om den du älskade var med någon annan?

Livet utan Nils-Gunnar (sida 38–41)

1. Man förstår att Birgittas föräldrar var viktiga för familjen. På vilket sätt? Ge gärna exempel både från detta och andra kapitel.
2. Birgitta, Patrik och Paula byter efternamn. Varför var det viktigt för dem, tror du?

Det var du som var pinsam (sida 42–48)

1. Patrik skäms för sin mamma. Varför?
2. Har du någon gång skämts för dina föräldrar?
3. Patrik är 10 år gammal och blir petad från sitt fotbollslag. Vilken är anledningen enligt Patrik?

Skinnskallarna (sida 49–54)

1. Vad är en skinnskalle för något?

2. Patrik beskriver kränkningar och främlingsfientlighet i detta kapitel. Hur ser det ut i dagens samhälle och i dagens skola? Är det fortfarande mycket kränkningar och främlingsfientlighet?
3. Birgitta och hennes pappa blir ovänner. Det slutar med att Birgitta slår till sin egen pappa. Vad tror du att bråket kan ha handlat om?

Författardrömmar (sida 55–61)

1. Patrik går på samma skola som Jimmie Åkesson. Vem är Jimmie Åkesson?
2. För Patrik blir Jimmie en förebild. Vad beror det på?
3. Birgitta har alltid för lite pengar. Hur tar det sig uttryck? Ge exempel från texten.
4. Vilka drömmar har du? Patrik ville bli författare. Vad ville/vill du bli?

Bli aldrig som jag (sida 62–66)

1. Birgitta blir sjuk. Vad är det för fel på henne?
2. Varför vågar inte Patrik och Paula ringa efter ambulans?
3. Birgitta börjar med spinning. Har du testat det någon gång? Vad tyckte du i så fall om denna aktivitet?
4. Birgitta säger att hennes barn inte ska bli som hon. Vad menar hon med det?

Cykeln (sida 67–71)

1. Kapitlet har fått rubriken "Cykeln". Berätta varför.

Du tog pillren för att orka (sida 72–76)

1. När Patriks mormor dör blir han trött. Hur visar det sig?
2. Kan du känna igen dig i Patriks känsla av trötthet? Berätta.

Attacken i Dublin (sida 77–81)

1. Patrik åker till Dublin för att arbeta. Vad är det som händer där?
2. Birgitta har träffat en ny man, Conny, men han är inte så bra för henne. Ge textexempel som visar på detta.

Sonny (sida 82–86)

1. Vad är en croupier?
2. Patrik börjar skriva på fotbollslagets hemsida. Vad är det han skriver? Hur tas hans skrivande emot?
3. Vem är Sonny?

Frilansjournalist (sida 87–91)

1. Patrik vill åka till Korea. Birgitta har under hela hans uppväxt varit orolig för just detta. Vad kan det bero på?

Morfar (sida 92–95)

1. Patrik åker till Korea och får träffa sin biologiska pappa. Hur blir detta möte? Berätta.
2. Hur viktigt är det att ha kunskap om sitt förflutna, tänker du?

Den koreanska familjen (sida 96–102)

1. På Skurups folkhögskola får Patrik och hans kursare ett råd. Läraren säger "Ni ska skriva så att era mammor förstår vad ni vill säga" (sida 97). Vad betyder det?
2. Patrik åker på nytt till Korea och får denna gång träffa sin mamma. Hur är det mötet jämfört med mötet med pappan?
3. Genom hela boken får man en beskrivning över Sveriges styre och hur politiken förändras. Vad får du veta i detta kapitel?

Boken, Gul utanpå (sida 103–108)

1. Patriks barndomsdröm slår in. Berätta, vad är det som händer?

En nubbe till julmaten (sida 109–113)

1. Patrik är besviken på sin mamma. Hur syns denna besvikelse i kapitlet?

Återbesöket (sida 114–119)

1. Patriks mamma blir sjuk. Vad kan man göra för att hjälpa sjuka/gamla människor? Vad hade Birgitta och Sonny behövt få hjälp med?

Polisanmälan (sida 120–125)

1. Patrik blir polisanmäld av sin egen mamma för det som han skrivit. Hon har reagerat på följande rader: "tragisk skilsmässa. Föräldrar med alkoholproblem och psykisk ohälsa. Inga pengar. Ingen kultur. Ingen som kunde hjälpa mig med läxorna." (s. 120). Hur tror du att han upplever detta? Hur skulle du reagera om dina föräldrar polisanmälde dig?
2. Birgitta blir allt mer styrd av Sonny. Hur märks det? Varför väljer hon att stanna kvar, tror du?

Dina hjärtslag och din röst (sida 126–132)

1. "– I Sverige dör ingen ensam på ett sjukhus, sa en sköterska." (s. 129). Det visar sig dock inte stämma. Hur skulle du reagera om någon som står dig nära får somna in utan att någon är på plats?
2. Författaren har valt att i detta kapitel skriva om lågutbildade kvinnor från arbetarklassen. Vad är det han tar upp?

Avslutande frågor

1. Vad tar du med dig från boken?
2. Vilken händelse kommer du bäst ihåg? Återberätta den.
3. Vilket omdöme vill du ge boken?

Beskriv bokens omslag

När du ska beskriva något behöver du använda dig av adjektiv och adverb. Dessa ordklasser hjälper till att göra din text mer detaljrik och målande. Istället för att skriva: **Han spelar boll** kan du skriva **Han med det långa, röda håret, älskar att spela fotboll.**

Du ska få beskriva bokens omslag. Du gör det genom att följa denna arbetsgång:

1. Beskriv omslagsbilden med fem meningar.
2. Beskriv vad du kan höra, lukta, känna eller smaka på bilden (cirka fem meningar).
3. Skriv fem meningar om det som du inte ser på bilden. Du ska alltså, genom din fantasi, beskriva det som finns utanför bilden. Finns det andra personer? Var någonstans är bilden tagen?
4. Skriv fem meningar om vad personen på omslaget ska göra efter att bilden är tagen.
5. Läs igenom det du skrivit. Kan du utveckla dina meningar genom att lägga in fler adjektiv och/eller adverb? Försök få med så målande beskrivningar som du bara kan.

Platsen där jag växt upp

Platsen där jag växt upp

Boken heter *Fjärilsvägen*. Det är namnet på den väg där Patrik Lundberg växte upp. I denna uppgift ska du få berätta om din uppväxt. Var växte du upp? Vilken plats är det du vill berätta om? Det kan vara en väg, en by, en stad eller ett land. Ta fram fakta om platsen men låt också dina egna minnen från barndomen och uppväxten komma fram. Berätta för en klasskompis om platsen som du valt.